Lietas arhīva Nr. A42-00837-23/22
ECLI:LV:ADRJRIT:2023:0111.A420292822.6.S

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2023.gada 11.janvārī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Sandija Audzere,

piedaloties pieteicējam /pers. B/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicināto iestāžu Juridiskās palīdzības administrācijas pilnvarotajai pārstāvei Zanei Liepiņai un Tieslietu ministrijas pilnvarotajai pārstāvei Daigai Sulainei-Vorslavai,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. B/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības piešķiršanu izdošanu.

Aprakstošā daļa

[1] Juridiskās palīdzības administrācija (turpmāk – administrācija) 2022.gada 5.oktobrī atteica izskatīt pieteicēja /pers. B/ lūgumu piešķirt valsts nodrošināto juridisko palīdzību, jo pieteicējs ar tādu pašu iesniegumu administrācijā bija vērsies atkārtoti. Izskatot apstrīdēšanas iesniegumu, Tieslietu ministrija 2022.gada 4.novembrī ar lēmumu Nr. 124/3292 atstāja negrozītu administrācijas atbildi.

[2] No pieteicēja tiesā iesniegtā pieteikuma noprotams, ka pieteicējs vēlas saņemt valsts nodrošināto juridisko palīdzību kriminālprocesa uzsākšanai par dokumenta viltošanu un īpašuma izkrāpšanu.

[3] Administrācija lūdz tiesu noraidīt pieteikumu un paskaidrojumā norāda uz turpmāk minētajiem apsvērumiem.
[3.1] Pieteicēja 2022.gada 29.septembra iesniegums administrācijai ir par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata, kā pieteicēja 2019.gada 18.aprīļa iesniegums, uz kuru administrācija ir atbildējusi 2019.gada 25.aprīlī. Pieteicējs gan 2019.gada 18.aprīļa iesniegumā, gan 2022.gada 29.septembra iesniegumā pieprasījis valsts nodrošināto juridisko palīdzību kriminālprocesa uzsākšanai par dokumenta viltošanu un krāpšanu attiecībā uz nekustamo īpašumu /adrese A/.
[3.2] Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums neparedz, ka administrācija varētu piešķirt personai valsts nodrošināto juridisko palīdzību kriminālprocesa uzsākšanai vai uzsāktā kriminālprocesa ietvaros.

[4] Tieslietu ministrija lūdz tiesu noraidīt pieteikumu un paskaidro, ka administrācija ir pamatoti konstatējusi, ka pieteicēja iesniegums par valsts nodrošināto juridisko palīdzību ir par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata, par ko pieteicējs jau ir saņēmis atbildi. Tādējādi administrācija pareizi piemērojusi Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likuma 27.panta trešo daļu.

[5] Tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu uzturēja. Papildus norādīja, ka šajā lietā būtu jāņem vērā administratīvās lietas Nr. A420247319 materiāli. Savukārt administrācijas un Tieslietu ministrijas pārstāvji pieteikumu neatzina, norādot uz rakstveidā sniegto argumentāciju.

Motīvu daļa

[6] Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likuma 27.panta trešā daļa paredz, ka administrācija konstatējot, ka iesniegums par juridisko palīdzību lietā ir par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata, to neizskata un atdod atpakaļ personai.
Minētā norma ir vērsta uz procesuālo ekonomiju. Tā paredz iespēju administrācijai neizskatīt tādus iesniegumus, par kuros ietvertajiem jautājumiem pēc būtības jau ir lemts. Šādu regulējumu, kas ir vērsts uz iestādes resursu lietderīgu un racionālu izmantošanu, likumdevējs ir paredzējis arī citās nozarēs, piemēram, Patvēruma likuma 30.panta pirmās daļas 4.punkts, Publisko iepirkumu likuma 69.panta pirmās daļas 2.punkts, Iesnieguma likuma 7.panta pirmās daļas 5.punkts.
Konkrētajā lietā tiesai jāpārbauda, vai pieteicēja 2022.gada 29.septembra iesniegums ir par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata, kā pieteicēja 2019.gada 18.aprīļa iesniegums, uz kuru administrācija ir atbildējusi 2019.gada 25.aprīlī. Tādējādi, vai administrācija pareizi piemērojusi Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likuma 27.panta trešo daļu.

[7] No lietas materiāliem redzams, ka 2022.gada 29.septembrī pieteicējs vērsies administrācijā ar lūgumu nodrošināt zvērināta advokāta juridisko palīdzību kriminālprocesa uzsākšanai par nekustamā īpašuma /adrese A/ izkrāpšanu. Proti, pieteicējs norāda, ka 2013.gada 13.martā ar iesniegumu vērsies Ģenerālprokuratūrā (kas vēlāk iesniegumu pārsūtījusi policijai), lūdzot uzsākt kriminālprocesu par dokumenta viltošanu 2003.gada 13.martā un uz viltotā dokumenta pamata izkrāpto nekustamā īpašuma mantojumu /adrese A/. Valsts policija 2013.gada 23.aprīlī atteikusi uzsākt kriminālprocesu, un

Rīgas pilsētas Centra rajona prokuratūra 2013.gada 16.maijā atstāja policijas lēmumu negrozītu.

Lietas materiālos ir pēc satura analoģisks pieteicēja 2019.gada 18.aprīļa iesniegums administrācijai. Tajā norādīts, ka pieteicējam nepieciešama zvērināta advokāta sniegtā juridiskā palīdzība kriminālprocesa uzsākšanai sakarā ar krāpšanu. Iesniegumam pievienoti analoģiski dokumenti kā 2022.gada 29.septembra iesniegumam. Atbildot uz šo pieteicēja iesniegumu, administrācija 2019.gada 25.aprīlī pieteicējam atteica piešķirt valsts nodrošināto juridisko palīdzību. Administrācija norādīja, ka Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā nav paredzēts, ka administrācija sniegtu juridisko palīdzību kriminālprocesā. Turklāt pieteicējs šo administrācijas lēmumu nav apstrīdējis un tas kļuvis neapstrīdams.

Tādējādi pieteicēja 2022.gada 29.septembra iesniegums administrācijai ir par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata, kā pieteicēja 2019.gada 18.aprīļa iesniegums, uz kuru administrācija ir atbildējusi 2019.gada 25.aprīlī. Citiem vārdiem sakot, administrācija ir saņēmusi pēc būtības analoģiska satura iesniegumus, ar tādu pašu faktu izklāstu.

[8] Ievērojot labas pārvaldības principu, administrācija ir skaidrojusi pieteicējam kādēļ tā ir atteikusi viņam piešķirt valsts nodrošināto juridisko palīdzību. Šajā aspektā tiesa piekrīt administrācijai, ka Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums neparedz, ka administrācija varētu piešķirt personai valsts nodrošināto juridisko palīdzību kriminālprocesa uzsākšanai vai palīdzību uzsākta kriminālprocesa ietvaros. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 80.panta trešo daļu, ja persona vēlas aizstāvja piedalīšanos kriminālprocesā, tad procesa virzītājs paziņo attiecīgās tiesas darbības teritorijas zvērinātu advokātu vecākajam par nepieciešamību nodrošināt aizstāvja piedalīšanos kriminālprocesā. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 108.panta $5.^{1}$ daļu, ja kriminālprocesā nav nodrošināta tiesību un interešu aizsardzība vai cietušais vai viņa pārstāvis izsaka lūgumu procesa virzītājam, procesa virzītājs pieņem lēmumu, ka kriminālprocesā piedalās advokāts kā juridiskās palīdzības sniedzējs. Šāds regulējums attiecas uz pilngadīgu personu, kura ir maznodrošināta vai trūcīga, vai personu, kura pēkšņi nonākusi tādā situācijā un materiālajā stāvoklī, kas tai liedz nodrošināt savu tiesību aizsardzību, kā arī īpaši aizsargājamu cietušo. Likumdevējs nav paredzējis administrācijas iesaisti valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības izlemšanā kriminālprocesā, par kriminālprocesa uzsākšanu vai neuzsākšanu izlemj kompetenta valsts amatpersona (policijas darbinieks vai prokurors).

Tādējādi administrācijas sniegtā atbilde uz pieteicēja iesniegumu gan 2019.gada 25.aprīlī, gan 2022.gada 5.oktobrī ir pamatota ar Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likuma 6.panta 2.punktu, proti, juridisko palīdzību atsaka, ja šis likums neparedz attiecīgu juridiskās palīdzības nodrošināšanas gadījumu.

[9] Tiesa nepiekrīt pieteicējam, ka šī lieta ir saistāma ar administratīvo lietu Nr. A420247319. Administratīvajā lietā Nr. A420247319 pieteicējs vēlējās, lai Veselības inspekcija izsniegtu inspekcijas 2008.gada 24.oktobra atzinumu, tajā skaitā ambulatorās tiesu psihiatriskās ekspertīzes atzinumu un izsniegtu no ambulatorās kartes un stacionārās kartes 12/226/05 fotokopijas. Konkrētajā lietā strīda priekšmets ir atšķirīgs, proti, par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības saņemšanu. Jautājums, vai, saņemot iespējamo juridisko palīdzību, būtu jāpievēršas Veselības inspekcijas dokumentācijas analīzei, iziet ārpus šīs tiesvedības robežām.

[10] Tā kā pieteicēja 2022.gada 29.septembra iesniegums administrācijai ir par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata, kā pieteicēja 2019.gada 18.aprīļa iesniegums, uz kuru administrācija ir atbildējusi 2019.gada 25.aprīlī, tad administrācija ir pareizi piemērojusi Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likuma 27.panta trešo daļu.

Līdz ar to Tieslietu ministrijas 2022.gada 4.novembra lēmums Nr. 1-24/3292 ir pamatots un tiesisks, savukārt /pers. B/ pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 329. un 331.pantu, Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likuma 26.panta otro daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. B/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības piešķiršanu izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese S. Audzere